

Remiss av betänkandet "Ett starkt judiskt liv för framtida generationer. Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3)

Judiska museet har getts tillfälle att yttra sig över betänkandet *Ett starkt judiskt liv för framtida generationer. Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034*. Museets remissvar har tagits fram av museichef Erika Hedenström och intendent Andreas Schein tillsammans med Judiska museets styrelseordförande David Neuman.

Judiska museet välkomnar betänkandet och berömmar att det tillkommit i dialog med det judiska civilsamhället. Museet lämnar här synpunkter på de av utredningens bedömningar och förslag som har direkt bäring på Judiska museets verksamhet som består i att samla, förvalta och tillgängliggöra det svensk-judiska kulturarvet för en bred allmänhet.

5.5.1 Jubileumsår – 250 år av etablerat judiskt liv i Sverige

Judiska museet bejaktar förslaget. Museets roll behöver dock förtydligas. Utredningen lyfter på annan plats fram Judiska museet som resurs för att stötta andra museer, arkiv och judiska organisationer i arbetet med att synliggöra det svensk-judiska kulturarvet. Den besvarar dock inte frågan hur Judiska museets arbete med förmedling och utåtriktad verksamhet, samt i övrigt stora kompetens vad gäller judisk identitet, kultur och historia, kan tillvaratas under det föreslagna jubileumsåret.

För att jubileumsåret ska bli startpunkt för en långsiktig omsorg om det svensk-judiska kulturarvet och ett långsiktigt arbete med att tillgängliggöra detta, så behöver också resurser tillföras långsiktigt, inte minst till Judiska museet. Judiska museet vill inskräpa vikten av ett sådant åtagande från statens sida.

5.5.3 Stöd för judiskt informationscentrum

Utredningen lyfter i sitt betänkande fram Judiska museets roll för att stötta andra aktörer i att identifiera och tillgängliggöra svenskt-judiskt kulturarv och historia. Däremot har museets huvudsakliga museala, publika och pedagogiska verksamhet hamnat helt i skymundan. Denna måste tas i beaktande vad gäller förslaget om att inrätta ett separat judiskt informationscentrum.

Judiska museet har cirka 40 års erfarenhet av utställningar, programverksamhet och pedagogiska insatser och arbetar idag med förvaltning och förmedling inom flera av de områden som ett nytt kunskapscenter i Judiska Centralrådets regi föreslås arbeta med. Dessutom kan den som söker kunskap om judiskt liv och den svenska judiska historien genom Judiska museets försorg ta del av autentiska historiska objekt som förmedlar kunskap på ett unikt sätt.

En satsning på ett framtida informationscenter behöver genomföras så att det inte uppstår en konkurrenssituation mellan institutioner med fokus på judiskt liv, historia och kulturarv. En sådan konkurrens skulle motverka strategins målsättning. Judiska museet vill därför inskräpa vikten av att noga analysera uppgifterna för ett möjligt framtida informationscentrum och av att förtydliga dess relation till andra institutioner med närliggande uppdrag och verksamhet. Viktigt är också att samverka och samordning säkras. Möjligheten att i stället för att skapa en ny institution fokusera på redan välfungerande och existerande aktörer, och ge dem ökade finansiella resurser, bör tas i beaktande.

5.5.4 Satsning på Judiska museet

Att utredningen ser Judiska museets betydelse för att stärka judiskt liv i Sverige är mycket positivt. Judiska museet tillstyrker förslaget om en treårig resursförstärkning för att museet ska kunna stötta andra museer, arkiv och judiska organisationer över hela landet i syfte att synliggöra det svensk-judiska kulturarvet.

Samtidigt vill Judiska museet betona att det är viktigt att säkerställa en mer långsiktig finansiering för att arbetet med kunskapshöjande insatser om judiskt liv och svenskt-judiskt kulturarv ska utvecklas under hela perioden för strategins genomförande (2025–2034), och inte endast under dess inledande år. Tre år är en mycket kort tid för att skapa en strategisk och bestående utveckling på området.

5.5.5 Stöd för vård av judiska byggnader och platser

Judiska museet tillstyrker betänkandets förslag om att 10 miljoner kronor ska prioriteras årligen 2024–2026 för att förstärka vården av judiska byggnader och platser. Judiska museets kartläggning, som togs fram på uppdrag av utredningen, har tydligt visat att Sveriges judiska kulturarv är i stort behov av vård och underhåll. Till skillnad från det kristna kulturarvet, som åtnjuter kyrkoantikvariskt stöd, saknas i dagsläget fungerande finansieringskällor för det judiska kulturarvet. De nuvarande möjligheterna till bidrag för kulturmiljövård är otillräckliga i förhållande till de behov som finns, och täcker endast mindre och akuta insatser.

Förvaltningen av det materiella judiska kulturarvet är en stor utmaning för de judiska församlingarna. För att den judiska minoriteten ska kunna vårda det svensk-judiska kulturarvet, och de väsentliga platser och byggnader som är en del av detta, är det angeläget att medel för vård och bevarande öronmärks och på längre sikt permanenteras. Det skulle innebära en uppvärdering av det judiska kulturarvet i Sverige, och en tydlig markering om att det judiska kulturarvet är en självklar del av Sveriges kulturarv.

Stockholm 21 maj 2024

Erika Hedenström

Museichef

Judiska museet